

Bureau Waardenburg bv

Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg

Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49

E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

NOTITIE

Gemeente Nijmegen
Afdeling Project en Interim management
Mevr. T. Martens
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

DATUM: 20 oktober 2013
ONS KENMERK: 13-034/13.05082/DimEm
UW KENMERK: PM30/D13.057196
AUTEUR: drs. D. Emond
PROJECTLEIDER: ir. G. Hoefsloot
STATUS: eindversie
CONTROLE: drs. G.F.J. Smit

Dassenmitigatieplan Skaeve Huuse, Nijmegen

De gemeente Nijmegen is voornemens om langs de Staddijk te Nijmegen het project Skaeve Huuse te realiseren (figuur 1). Skaeve Huuse omvat de realisatie van acht woonunits en een woonunit voor begeleiding, met een halfverharde toegangsweg vanaf Staddijk. De woonunits worden zoveel mogelijk ingepast in het landschap door het aanplanten van heester- en boomgroepen.

Figuur 1. Voorlopig ontwerp woonunits Skaeve Huuse (bron: gemeente Nijmegen).

In 2013 is door Tauw een quick scan in het kader van de Flora- en faunawet uitgevoerd. Vervolgens heeft Bureau Waardenburg het voorkomen van de das in en rond het plangebied geïnventariseerd (notitie met kenmerk 13-033/13.02075/DimEm). Hieruit is gebleken dat zich net buiten het plangebied een dassenburcht bevindt met 6-8 pijpen. De burcht maakt onderdeel uit van een dassenterritorium met een netwerk aan dassenburchten, en functioneert als bijburcht. Het graslandperceel waar de woonunits zijn voorzien vormt jaarrond foerageergebied voor de das en wordt gebruikt voor dagelijkse bewegingen tussen verblijfplaats en voedselgebieden.

Met het realiseren van Skaeve Huuse kunnen effecten optreden door verlies aan oppervlakte foerageergebied en verstoring van de burcht. In voorliggende notitie staan de maatregelen genoemd waardoor deze effecten en het overtreden van verbodsbepalingen uit artikel 11 van de Flora- en faunawet worden voorkomen. Hierbij hebben we onderscheid gemaakt tussen 'gewenst' en 'vereist'. Met de uitvoering van de *vereiste* maatregelen is het aanvragen van een ontheffing voor de Flora- en faunawet niet nodig conform het beoordelingsschema van het Ministerie van EZ¹. De *gewenste* maatregelen bieden mogelijkheden om het gebied te optimaliseren voor de das.

Plangebied en werkzaamheden

Een beschrijving van het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden staan beschreven in Tauw (2013) en Bureau Waardenburg (notitie met kenmerk 13-033/13.02075/DimEm).

Methodiek

Voor het opstellen van het mitigatieplan is gebruik gemaakt van de soortenstandaard Das (Dienst Regelingen, 2012) en gebiedskennis. In de soortenstandaard zijn handvatten opgenomen waarmee effecten verzacht of gecompenseerd kunnen worden.

Te mitigeren effecten

Vanuit de Flora- en faunawet dienen maatregelen getroffen te worden ten aanzien van:

- Compensatie van foerageergebied (oppervlakte)
- Frequentie dispersie door het plangebied
- Voorkomen van verstoring van de burcht in de aanlegfase
- Voorkomen van verstoring van de burcht in de gebruiksfase

Zoekgebied

Het zoekgebied voor de te treffen maatregelen dient bij voorkeur binnen het bestaande dassenterritorium (foerageergebied) uitgevoerd te worden. Dassen foerageren doorgaans binnen een gemiddelde straal van 3 km (tussen de 1,5 – 12 km, afhankelijk van voedselaanbod) vanaf de burcht. De soortenstandaard spreekt van 'voldoende' foerageergebied binnen 500 meter tot enkele kilometers. De agrarische percelen ten zuiden van de A73 vormen geschikt foerageergebied en zijn door middel van faunatunnels

¹ <http://www.hetInvloket.nl/xmlpages/page/Invloket/actueel/document/fileitem/2204188>

toegankelijk voor en worden gebruikt door dassen. De woonwijk Nijmegen Weezenhof en het Maas-Waaskanaal vormen de grens van het territorium aan de noordzijde. Op basis hiervan strekt het zoekgebied voor compensatie zich uit tussen het Maas-Waaskanaal, beide afritten van de rijksweg A73 (afrit 2 en 3) en de Parksesteeg/Broeksehofweg (Bijlage 2).

Voeragegebied

Het plangebied van het project Skaeve Huuse bedraagt 3880 m² in de vorm van gras en beplanting en omvat essentieel dassenvoeragegebied (Bijlage 1). Percelen die jaarrond voedsel leveren zijn essentiële onderdelen van de functionele leefomgeving van de burcht (Westra & Achterberg, 2007). Dit zijn graslanden (gras < 5 cm), bossen, singels en houtwallen en hoogstamboomgaarden met gras.

Dit in tegenstelling tot percelen die periodiek voedsel leveren zoals maïsakkers en ruigten (Dienst Regelingen, 2012). Overigens dient hierbij wel naar het groter geheel gekeken te worden, waarin ook teeltwisseling gebruikelijk is, en het huidige grasland over enkele jaren weer is ingeplant met een gewas die jaarlijks voedsel biedt.

Migratie

Het perceel ligt binnen de (dagelijkse) migratiebewegingen van en naar de burcht, en zorgt voor uitwisseling naar de andere burchten. Het plaatsen van de woonunits en in gebruik name van Skaeve Huuse mag niet ten kosten gaan van deze betekenis.

Verstoring in de aanlegfase

De burcht ligt op ruim 200 meter afstand van de dichtstbijzijnde woonunit. Dekking (opgaande beplanting e.d.) tussen burcht en woonunits is niet aanwezig in de huidige situatie. Verstoring (licht, geluid) tijdens de aanlegfase dient voorkomen te worden.

Verstoring in de gebruiksfase

De burcht ligt op ruim 200 meter afstand van de dichtstbijzijnde woonunit. Dekking (opgaande beplanting e.d.) tussen burcht en woonunits is niet aanwezig in de huidige situatie.

Verstoring (betreding, verstoren van de burcht) in de gebruiksfase dient voorkomen te worden.

Daarnaast zijn er maatregelen die niet verplicht zijn vanuit de Flora- en faunawet (de ingreep heeft hier geen effect op) maar wel gewenst zijn vanuit de omgeving of een bijdrage leveren aan de instandhouding van de das.

Verkeersslachtoffers Staddijk

De rijksweg A73 is over een groot traject uitgerasterd en voorzien van faunavoorzieningen (dassentunnels). Daarnaast is een dassentunnel aanwezig in het talud van de Van Boetbergweg waardoor dassen veilig in park Staddijk kunnen komen. De weg Staddijk is echter niet uitgerasterd en zorgt met enige regelmaat voor verkeersslachtoffers onder dassen (mededeling Das en Boom). De weg ligt tussen twee bijburchten.

Landschapselementen

Door de werkgroep Groen en Cultuurhistorie Zevensprong, in samenwerking met Staatsbosbeheer is voor de percelen ten zuidwesten van het plangebied een inrichtingsvoorstel gemaakt. Deze biedt aanknopingspunten voor de optimalisatie van het dassenleefgebied.

Verplichte maatregelen

Foerageergebied

Het verlies van jaarrond gebruikt foerageergebied dient conform soortenstandaard Das te worden gecompenseerd met 120% aan kwaliteitsverbetering van het leefgebied van de clan. Dat betekent dat gezocht moet worden naar 4.656 m² (0,47 ha) aan primair dassenleefgebied. Het meest effectief is het uitbreiden van het graslandareaal. De maatregelen richten zich op het beschermen of bevorderen van de regenwormenstand (primaire voedselbron) eventueel aangevuld met de aanleg van (lijnvormige) beplantingen en overhoekjes. Maatregelen die zich richten op het beschermen of bevorderen van de regenwormenstand zijn onder meer:

- inzaaien met een gras-klavermengsel
- beperken (geen) van het gebruik van pesticiden, stikstofmeststoffen en grondontsmettingsmiddelen
- geen grondwaterstandverlaging
- opbrengen van ruige stalmest
- bloten van grasland
- grasland beweiden met koeien in plaats van maaien.

De compensatie / kwaliteitsverbetering wordt binnen het dassenterritorium gerealiseerd op zo kort mogelijke afstand van de burcht. Het agrarisch perceel (met seizoensgewassen) ten zuidoosten van het plangebied biedt de meeste potentie voor kwaliteitsverbetering. Indien compensatie in de vorm van grasland niet mogelijk is, dient deze gerealiseerd te worden door de aanplant van lijnvormige beplanting (hagen, struweel). Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten op bestaande structuren en faunatunnels (zie ook onder). De te compenseren oppervlakte blijft 0,47 ha.

Migratie

Voor de das is het van belang dat door de woonunits migratie tussen de percelen en burcht ten noorden van Staddijk, en de burcht nabij het plangebied behouden blijft. Aangezien in de huidige situatie geen duidelijk wissel is over het plangebied kan hier met behulp van beplanting wat in gestuurd worden.

- De migratiemogelijkheden worden verplaatst naar de zone tussen de woonunits en het fietspad (Stadbroekseweg, parallel aan A73). Hier is de in de huidige situatie een greppel aanwezig.
- De greppel wordt ingeplant met inheems plantmateriaal waardoor een houtwal wordt gecreëerd.
- De houtwal sluit aan op de bestaande houtwal aan de zuidkant en het bosschage aan de noordzijde.

- De houtwal is circa 5 meter breed en beplant met soorten als Gelderse roos, sleedoorn, meidoorn, wegedoorn, zoete kers. Hierbij is uitgegaan van 2 rijen met een plantafstand van 2 meter.

Verstoring in aanlegfase

- Om verstoring tijdens de aanlegfase te voorkomen dienen geen werkzaamheden plaats te vinden binnen een straal van 20 meter rondom de burcht. Dit betekent dat binnen deze zone ook geen materiaal of iets dergelijks opgeslagen mag worden.
- Daarnaast worden de werkzaamheden alleen overdag uitgevoerd, en niet meer na 19.00 uur. De das is een nachtdier en ondervindt geen hinder van indien de werkzaamheden overdag worden uitgevoerd.
- De laatste maatregel heeft betrekking op het plaatsen van werkverlichting. Deze dient zoveel mogelijk voorkomen te worden en mag alleen betrekking hebben op het werkterrein (dus geen lichtverstrooiing naar omliggend gebied). Bij voorkeur wordt alleen werkverlichting toegepast indien dat noodzakelijk is vanuit de veiligheid.

Verstoring in gebruiksfase

Verstoring in de gebruiksfase wordt zoveel mogelijk voorkomen door de woonunits in te pakken met opgaande beplanting en eventueel een aarden wal. Deze bieden dekking, vormen een natuurlijke afscheiding en kunnen eventueel gebruikt worden om te foerageren.

- De aarden wal zorgt op korte termijn voor een buffer rondom de burcht en de dispersiezone. De aarden wal kan tevens worden ingeplant.
- De beplanting bestaat uit inheems plantmateriaal (bomen en struiken).
- De beplanting wordt zo spoedig mogelijk aangeplant zodat ook eerder sprake is van een dichte beplanting.
- Vanaf de woonunits worden geen openingen, paden of andere toegangsmogelijkheden gecreëerd tussen de woonunits en de burcht.

De hierboven genoemde maatregelen dienen onderdeel uit te maken van de ingreep en in de aanlegfase gerealiseerd te worden.

Gewenste maatregelen

Verkeersslachtoffers Staddijk

Op de locatie waar de weg Staddijk verhoogd is om over de rijksweg A73 te gaan is een dassenwissel aanwezig en zijn de laatste jaren met enige regelmaat verkeersslachtoffers gevallen. De situatie ter plaatse is voor de automobilist redelijk onoverzichtelijk met aan de noordzijde een esdoornhaag van maximaal 1 meter hoog. Hierdoor worden overstekende dieren (te) laat gesignaleerd. Ontsnipperende maatregelen als een faunatunnel is hier gewenst, maar ook vrij kostbaar. Behalve de aanleg van een tunnel dient hier ook groot stuk van de weg uitgerasterd te worden.

Om het aantal verkeersslachtoffers te beperken wordt aanbevolen om ter plaatse van de dassenwissel snelheidsbeperkende maatregelen te treffen.

Literatuur

Bureau Waardenburg, 2012. Notitie dassenonderzoek Skaeve huuse. Kenmerk 13-033/13.02075/DimEm.

Dienst Regelingen, 2012. Soortenstandaard das *Meles meles*.

Westra, S.A. & C. Achterberg, 2007. Handleiding voor het inventariseren van dassenburchten. Zoogdiervereniging VZZ, Arnhem.

Tauw, 2013. Quick scan beschermde natuurwaarden Skaeve Huuse, Nijmegen. Kenmerk N011-1205912BKR-mfv-V01-NL.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met D. Emond.

Akkoord voor uitgave: Teamleider Bureau Waardenburg bv
Drs. G.F.J. Smit

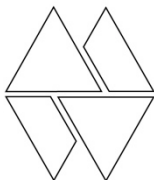
Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Nijmegen

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
info@buwa.nl www.buwa.nl

Bijlage 1. Ligging plangebied en afstand tot dassenburchten (bron: gemeente Nijmegen).

Bijlage 2. Zoekgebied voor inpassing maatregelen.

